

Belgrad bo skoro naš.

Z bojišča, dne 16. novembra.

V soboto, dne 14. novembra ob 5. uri popoldne so naši po dvehurnem močnem artiljerijskem obstreljevanju, kateremu so se Srbi v begu umaknili, z radostnim navdušenjem zavzeli mesto Obrenovac ob Savi pred Belgradom.

Z zavzetjem tega mesta je našim četam pot do Belgrada odprta. Pričakuje se, da bo Belgrad že v bližnjem času padel.

Naše čete, ki so zmagovito prodirale proti Valjevu, so zasedle tam važno križišče in se združujejo v vedno močnejši napadalni obroč. Dasiravno Srbi še niso izgubili bojnega in napadalnega poguma, vendar vojska s Srbi, kakor pravijo poročila vojnih poročevalcev, skoro gotovo ne more več trajati dolgo, ker se v srbski armadi že močno občuti pomanjkanje streliva in drugih vojnih potrebščin.

Avstrijski zrakoplovci izborno sodelujejo pri poizvedovanju za sovražnikom. Pri svojih poletih fotografirajo sovražne postojanke in prinašajo važna poročila o gibanju sovražnih čet.

General Potiorek hvali svoje vojaštvo.

Dunaj, dne 16. novembra.

Feldcajgmajster Potiorek, vrhovni poveljnik avstrijskih čet na Balkanu, je izdal danes, dne 16. novembra, na svoje čete ta-le oklic:

„Po devetdnevni boj s sovražnikom, ki je bil po številu močnejši in ki se je branil v tako močno utrjenih postojankah, o katerih se je sodilo, da so nepremagljive, po devetdnevni naporni marših v skalnatem ozemlju, kjer ni potov, po močvirjih, v dežju, v snegu in mrazu, so dosegli vrle čete 5. in 6. armade Kolumbaro in so pognale sovražnika v beg.

V teh bojih je bilo ujetih čez 8000 Srbov, zaplenjenih 42 topov, 31 strojnih pušk ter obilo drugega vojnega gradiva. Domovina tem junaškim činom ne more odrekati hvaležnosti in občudovanja.

Dolžnost mi je, da v polni meri priznavam junaštvo vseh čet ter izrekam v imenu najvišje službe najtoplejšo zahvalo vsem častnikom in vojakom 5. in 6. armade. Vkljub uspehu, ki se je dosegel z velikimi žrtvami in z velikanskim naporom, še ne smemo mirovati; junaški duh, ki preveva vse čete, katerim poveljujem, mi jamči, da bomo nalogo, ki nam je dana, zmagonosno izpolnili do konca v zadovoljnost našega najvišjega poveljnika, v slavo armadi in v prid domovini.“

„Bežeči vragovi“.

Z bojišča, dne 16. novembra.

Poročevalec „Grazer Volksblatta“ poroča: Jaz sem danes obiskal podonavski topovski čoln (monitor) „Bodro“, kateremu poveljuje linijski kapitan Wulff, ki je poveljeval ponorečenemu monitorju „Temes“. Kapitan je bil odlikovan z železnim kronskim redom. V pogovoru s kapitanom o podvzetjih potopljenega „Te-

izrabljajo, je znano. Cene živil so silno visoke. Goljufa se kar na debelo. Včeraj je prišel k nam žid, ki je prinesel vina za poskušnjo. Vino je bilo dobro. Ko odpremo sod, je bil pa v njem mesto pogojenega vina — sam fuzel. Žid je dobil za plačilo 25 batin na goli neimenovani del telesa, da se je kar zviljal vsled bolečin. — Vino kupujemo tu po 2—4 K liter, buteljke pa celo po 5—6 K.

Se eno zanimivost Vam moram sporočiti. Iz trgov in mest se je navadno izselila tudi vsa inteligenca (izobraženci), tudi katoliško-poljska. Ko so pa po tem begu zopet nastale redne razmere in so kozaki začetkom oktobra odnesli pete, smo v vseh krajih, kamor smo prišli, videli na oknih praznih domov — nabožne liste, slike Kristusove ali Matere božje čenstohovske. In čudno! Ti domovi, na katerih so visele te slike, so bili čisto dobro ohranjeni. Pač pa so bile oropane vse židovske hiše in trgovine. Rusi so imeli vendar spoštovanje pred temi znamenji verske misli.

Danes stanujem v boljši hiši. Na oknih cvetijo cvetlice. Soba je krasno opremljena. To je hiša uboge udove-Poljakinje. Pred par leti ji je umrl mož. Zapustil je ženo in 5 otrok, med temi 2 odrasli hčerki. Ko se je raznesla novica, da pridejo v Kolbuszovo zopet Rusi, so se starejše hčerke ločile od matere in se podale na pot — na Moravsko. Mlade deklice in žene se iz umljivih razlogov selijo, ker se bojijo kozaskih zverin, samo starejši ljudje ostanejo, ljudje, kateri stoje z eno nogo že takorekoč v grobu, ne pa, kakor sem gori omenil, kmečko prebivalstvo.

Na Balkanu se je zopet vnel požar! Bog daj, da bi se razun Turka zganili tudi Rumunija in Bolgarija ter se priklonili nam. Zdi se mi, da bo Bolgarija kmalu primorana k temu odločilnemu koraku. Samo Italije se bojimo. Morda brez vzroka. Toda zaupanja ni.

mesa“ sem izvedel, da je topovski čoln pred nesrečo trikrat z veliko težavo došel v Savo.

Dne 23. oktobra ob 43. uri zjutraj je „Temes“ pri Skeli zadel v Savi ob mino, med tem, ko se mu je poprej že trikrat posrečila predzna vožnja skozi sovražne mine. 33 mož „Temešev“ posadke je našlo pri nesreči junaško smrt. Edini mornar, ki je preostan na čolnu, dasiravno smrtno ranjen, je ostal pri topu. Naš čoln je delj časa vozil po reki naprej. Patrujni čoln „D“, ki je spremljal „Temeša“ in na katerem se je nahajal Wulff, je sprejel na krov ranjenega. Srbi so razpisali za ujetje vsakega mornarja 50 dinarjev in za vsakega častnika 1000 dinarjev. Naše podonavske monitorje so Srbi namreč zelo sovražili in jih imeli na piki. Imenovali so jih „bežeče vragove“.

13letni deček -- junak.

Iz Sarajeva se poroča, da je ob začetku vojske po dolgih prošnjah bil 13letni bosanski deček Suljo Mautevilič sprejet v neko avstrijsko stotnijo. Deček je smel iti z našimi vojaki v Srbijo, kjer je vedno donasal vojakom v prve boje vrste živež in strelivo. Mautevilič se ni popolnoma nič bal gostih krogel, ki so frčale mimo njegovih ušes. Dečka je vse rado imele. Končno je vsled napora obolel tako, da so ga morali prepeljati v bolnišnico v mesto Tuzla. Od tam so ga spravili v Sarajevo. Ko je ozdravel, je ostal v bolnišnici in skrbno strežben ranjenim vojakom. Deček pravi, da je sicer zadovoljen z novo službo, a da je na vojski vendar mnogo lepše.

Jedilni list avstrijskih vojakov v Srbiji.

List „Drau“ priobčuje sledeče pismo avstrijskega vojaka z bojišča na Srbskem: „...“, 25. sept. 1914. Ljubi stariši! Kot dokaz, da se nam v Srbiji ne godi slabo, Vam naznamim, kaj smo dobili včeraj za obed. Dobili smo: govejo juho, goveje meso z rižem, svinjetino s krompirjem, povidl, čaj in vino. Te reči smo povžili na bojni fronti. Godbo so nam oskrbeli topovi 104. hrvaške črnovojniške brigade in topovi 12. srbske divizije. Glavna stvar je, če krogel ne padajo v juho. Tudi sem zdrav in dobre volje, ker sem tako srečen. — Če se nam 1. avg. o. g. 1914. es. o. hajam šesttedenski jubilej, odkar se že nisem prav nič sčel. Vas vse poljublja itd.“

Kaj pripovedujejo slovenski junaki.

Kako se je godilo slovenskim fantom pred Antverpnom.

(Pismo slovenskega vojaka Alberta Berginec izpred Antwerpia svojim starišem v Sempolaj.) Ljubi stariši! Prejel sem Vašo drago zalepko, ki je rabila cel mesec in 15 dni, predno je prišla tu meni v roke. Potem ni nič čudno, če tudi Vi ne dobite mojih pisem, ko Vam pišem, če čas dopušča, še vsaki dan in kakšen dan tudi po dvakrat. Denarja ni na obilo, ali stradal do sedaj še nisem. V Belgiji so prihranili še nekaj za nas. Kur, prašičev, krav, rac in golobov je dovolj, imamo tudi prav fino francosko vino. Res, da so nas sovražniki pozdravljali tudi z granatami in šrapneli, toda mi se nismo dali motiti pri naših gostijah. Na Boga se tudi spominjam, kakor me lepo opominjate. Ne bojte se, te

Ravnokar sem izvedel zanimiv dogodek iz sedanjih bojev ob Sanu, dogodek, ki je jako značilen za naše in ruske vojake. Ob Sanu so bili pred nekaj tedni prodrli Rusi z eno celo divizijo na levi breg. Vsi naši poskusi, jih pregnati, so se izjalovili. Bojna črta naših in ruskih vojakov je bila čisto blizu. V sredi med obema se je nahajal studenec. Ze cele dneve so ležali naši in ruski vojaki v prvi bojni vrsti. Oboje je mučila žeja. Kar naenkrat se na ruski strani dvigne en mož za drugim in prihajajo posamezno v presledkih k studencu — po vodo. Potem se zopet povrnejo nazaj. — Za njimi pa pridejo naši, posamezno, drug za drugim. In ne od naše kakor ne od ruske strani ni padel noben strel. To je bilo nazadnje že čisto običajno. Samo, ako je prišlo po več naših skupaj k studencu, so Rusi streljali na nje. Ta dogodek nam je pripovedoval naš nadporočnik, ki je sam to doživel. — Vojaki torej vendar niso same zverine.

Iskreno pozdravljam Vas, celo pisarniško osebo, kakor tudi vse gospode, ki se udeležujejo torkovega večera. Pri priliki jim lahko sporočite vsebino mojih zadnjih pisem. Končno izročam tudi Vaši milostivi svoj pozdrav in poklon.

Kako se godi vojnim ujetnikom.

Marsikoga pač skrbi, kako se godi ujetnikom, ki so prišli v sovražnikove roke. Marsikoga stresa mraz, če sliši ime Sibirija. V pomirjenju občinstva in zlasti starišev in sorodnikov ujetih vojakov naj bo povedano v sobotni „Arbeiter Zeitung“ priobčeno pismo nemškega častnika, ki je dne 26. avgusta prišel v rusko ujetništvo. Ta častnik piše svojim starišem iz Bijski v Sibiriji: „Znano vam je, da sem bil zvečer, dne 26. pret. meseca (avgusta) ujet. Zgodilo se je to, ko sem reveža-tovariša na bojišču obvezoval, ko sem bil že prej trem ruskim vojakom tako storil. Ruski vojaki, ki so me ujeli, so bili dobri dečki. Dali so

Avstr.-črnogorsko bojišče Boj za Lovčen.

Kotor, dne 14. novembra.

Uspeh obstreljevanja Lovčena po naši artileriji je bil zadnje dni zelo velik. Begunci iz Črne Gore, ki so prišli te dni k našim prednjim stražam, so naznaili, da je francosko-črnogorska artilerijska Kuk-skupina na Lovčenu popolnoma uničena. Samo eden strel iz velikega topa neke avstrijske vojne ladje je uničil 2 sovražna topa; 3 vojaki so bili mrtvi, 23 pa težko ranjenih. Z naših postojank se je razločno videlo, kako je zletel sovražni top z lafeto vred v zrak.

Sneg in megla na črnogorskem bojišču.

Budimpešta, dne 16. novembra.

Iz Dubrovnika se poroča: Na gorah, kjer se bije boj med Avstriji in Črnogorci, je nastopilo zelo slabo vreme, ki črnogorske in francoske vojaške oddelke v njih bojevanju zelo zadržuje. Francozi, ki se nahajajo pri topovih na Lovčenu, so zelo pobiti, ker vlada vrh gora hud mraz, katerega rahločutni Francozi niso vajeni. Več Francozov je na nočnih stražah zmrznilo. Kotor in okolica je razun opoldne, cel dan v megli. Po gorovju je zapadel tako debel sneg, da sega skoro povsod vojakom do kolen. Morska obal Adrije je odeta v gosto meglo. Radi tega francosko brodovje ne more uspešno napadati našo morskobal.

Črnogorska poročila o bojih.

Milanski list „Corriere della Sera“ je dobil iz Cetinja o bojih ob črnogorsko-avstrijski meji to-le poročilo: Na Črni Gori je padlo veliko snega. Negotovo vreme je seveda preprečilo nadaljevanje črnogorskih nastopov proti Kotoru. Avstriji sedaj in sedaj obstreljujejo črnogorske baterije na Lovčenu. Pretako sredo (na Martinovo) se je prikazalo več avstrijskih zrakoplovov nad črnogorskim mestom Bar ter metalo nanj bombe. Prince Danilovo vilo je zadelo 5 bomb in težko poškodovano. V vili sedaj prebiva princezinja Milica, rojena nemška vojvodinja Juta meklenburška.

svoje stare navade ne opustim. Vem, da je Bog gospodar nas vseh. Z vojsko gre imenitno. Do sedaj smo bili še vedno zmagovalci, kar upam tudi v prihodnje. Sedaj smo bili dva meseca na Belgijskem in v enem kraju na Francoskem. Napravili smo tri okupacije, ki so vse dobro izpadle: Trdnjave smo rušili, kakor da bi bile iz peska: Maubeuge (Mobež), Namur, Antwerpen. Belgijci in Francozi so kar strmeli, ko so videli padati ogromne granate. Upamo, da pojde tudi v prihodnje enakost, ker koruze ne manjka. Kam pojdemo sedaj, ne vem. Z Belgiji smo končali: mislim, da pojdemo na severno Francosko, tuda gotovo ni. Rad bi si še Pariz ogledal, ali ne vem, če pojdemo tja. Nikar se za me ne bojte! Mi smo vedno oddaljeni od nasprotnikov, ker streljamo vedno na 10 do 12 km. Res, da imajo tudi oni kanoine in da streljajo tudi oni daleč, ali oni prerači z-

mi pijače in kruha in jaz sem jim daroval svoje zadnje cigarete. Ne boste mogli verjeti, da so ti vojaki sredi med ranjenci in mrličmi delali z menoj, kakor da sem eden izmed njilovih, ki so ga našli vsega utrujenega in napol izstradanega. Še po noči sem bil pripeljan pred nekega divizijskega šefa. On in njegovi oficirji so se vedli z najpopolnejšo uljudnostjo. Od 27. do 29. sem kot edini častnik marširal z oddelkom ujetnikov v Holm, od koder sem vam pisal. Tam je čakalo kakih 20 oficirjev, da jih popeljejo. Koderkoli smo srečali ruske čete, povsod so ruski vojaki dajali našim cigarete, jesti in piti. Nobene sovražne besede, nobene neprijazne kretnje. Vsi ti ljudje, odhajajoči v boj, so nas smatrali za ljudi, ki so ravno tako pošteno izpolnili svojo dolžnost, kakor jo hočejo oni. V Avstriji se ni verjelo, da bi bilo na Ruskem točenjo žganja res prepovedano. Od trenutka, ko je moj polk prekorajčil rusko mejo, nisem videl ne ene čaše alkohola več, ne vina, ne žganja. Ruski vojaki pijejo samo čaj; alkohol se nikjer ne prodaja. Dne 1. septembra smo šli od Holma dalje. Bilo nas je kakih 20 častnikov v jako lepem vagonu II. razreda. Vožnja je bila prav prijetna. Dne 21. septembra smo prispeli v Bijsk. Z vozom smo se odpeljali v hišo, kjer nam bo ostati v času našega ujetništva. Svojo sobo delim s štirimi drugimi ujetimi gospodi. Enkrat na dan sme mo iz hiše; kot nadzorovalec nas spremlja neki oficir. Bijsk je središče trgovine z žitom in maslom. Zdi se, da so tu bogati ljudje. Sli smo kupovat v veliko skladišče, kjer se dobi vse, kar potrebuje izobražen Evropejec. Ruska vlada nam daje na mesec 50 rubljev. Seveda jemo vsi skupaj in plačujemo za hrano 30 rubljev. Tudi moramo vsak izdati dobro preudariti. Vzeli so mi moj nahrbtnik in nakupiti si moram počasi perila ter vse tiste malenkosti, ki so potrebne za življenje.

bežijo pred nami, posebno Angleži. Sedaj smo se bili s tremi nasprotniki in vseeno smo jim bili kos, ker streljajo jako slabo in imajo tudi slabo municijo. Lahko rečemo, da se Avstrija in Nemčija bijeta s celo Evropo, pa smo še vedno na površju. Za sedaj dovolj. Prosim, da mi v kratkem kaj pišete, ker do sedaj nisem še ničesar dobil.

Pred bojem.

Mladenec, doma iz St. Petra pri Mariboru, čegar pismo „Nad Srbe!“ smo zadnjič v „Slovenskem Gospodarju“ priobčili, piše svojim starišem dne 3. novembra s srbskega bojišča.

Potožiti se, kako mi gre, ne smem. Zadnjič sem Vam pisal iz Sarajeva, da odrinemo proti sovražniku, kar tudi smo. Vendar v ožjo stiko z njim še nismo prišli, ker ga naša brigada, ki je pred nami odšla, preveč tira. Razven dve postaji, kamor smo se peljali od Sarajeva, marširamo neprenehoma od zore do mraka. Vreme je bilo hvala Bogu lepo, razen 29. okt. zvečer, ko je lilo, kot iz škafa. Včasih se me poloti domotožje. Odkritosrčno si včasih želim priti že do sovražnika. Ta želja se mi tudi najbrže kmalu izpolni. Zdaj smo v . . . kjer imamo en dan odmora, ker konji ne morejo več naprej. Ne smete misliti, da sem nestrpen ali nepotrpežljiv. Jaz proti drugim vse lahko, oz. lažje prenašam. Pisma od vas še nisem dobil. Pisal bi vam tudi ta teden, a karte ali papirja sploh videl nisem. Danes sem pa boljše živl. Denarja imam še dovolj, ker niti za drag denar nič ne dobimo. Edina tolažba mi je, da to stanje ne bo trajalo vso večnost. Znanega obraza še nisem videl nobenega. Kako ste kaj obhajali god Vseh svetnikov? Sedaj bodem vam pisal že pogosteje. Ne jamram, a vendar pravim: Blagor njim, ki ne vedo, kaj je vojska! Ne bojevanje, ne misel na smrt, je bridko, pač pa so druge okoliščine težavne. Sedaj vsaj nekaj izkusim. Molite za-me, da bom vse dolgo prenesel. Sam moliti tudi nisem pozabil, kajti to je še edina tolažba na bojišču. Pripravljen sem na vse, a upam najboljše. Tudi vi se ne žalostite. Kar Bog stori, vse prav stori. Njegovo ime naj bo češeno. Pozdravite mi vse, kakor tudi jaz vas, in vse znance pozdravljam ter ostanem vaš nepozabni sin Fr. Dostavek: V ozki kamnici, velik 4 kv. m., samevaia že pol dneva ter pišem in si žep šivljem, z mislijo na vas, na St. Peter, na boljše čase, vobče na vse, kar me je kedaj zanimalo.

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“ se čita tudi na bojišču.

Naš vrli somišljenik in gostilničar na Ponikvi, g. Frano Žličar, ki služi pri poljskem topničarskem polku št. . . piše z galiskega bojišča svojemu prijatelju dne 5. novembra sledeče pismo:

Predragi! Pred vsem Te najpristraneje pozdravljam! Kakor sem Ti že poročal, sem časopise dne 29. oktobra t. l. z največjim veseljem sprejel. Ko sem jih dobil, to je bilo nekaj posebno novega in veselega v vojski, posebno za nas Slovence. Bilo je na večer. Šel sem v platneno celico, prižgal svetilko, da bi čital našega „Gospodarja“ in „Stražo.“ A kmalu je bilo vse polno tovarišev-poslušalec. Jaz pa sem sedel na srečni (kakor kak minister zunanjih zadev) ter čital na glas.

Zvedeli smo iz listov, kako se kaj po drugih državah tepejo itd. Zelo nevoljni smo bili, ko smo čitali, da se napada č. duhovščina radi vojskinih razmer. Sramota! Pogovarjali smo se potem o tej stvari ter tudi pogledali nazaj, kakšne dobrote smo tudi že mi uživali od strani duhovščine, od strani samostanov. Evo par slučajev: V Celovcu smo bili tri tedne nastanjeni v „Marianumshot“. bile so č. sestre celi čas z nami izredno prijazne. Dobili smo, kar je kedo rabil, za jako mal denar. Ob slovesu so se še pa za nami sočutile. Dne 20. septembra smo bili nastanjeni dva dni v samostanu jezuitov (Starawies pri Rzeszowu v Galiciji). Dobili smo tam d. a. krat kavo in kruh. Bilo nas je okoli 150 mož. Naš vodja je bil z njimi pri obedu itd. Ravno ta dan pa sem imel službo. Peljal sem v bližnjo tačasno bolnišnico dva moža od naše kolone. Tam so bile č. sestre uršulinke zelo prijazne. Prednica, ki je znala nekoliko nemški, se je z menoj delj časa pogovarjala, in dobil sem prav dobro kosilce in še seboj kos kruha. Enakih slučajev pomnimo vojak! še več. (Zatorej pa upam, da ne bodo tisti nasprotniki več tako govorili, ki doma za pečo sedijo in ne vedo, kaj se po cellem svetu godi. Tukajšnjih židov pa nihče ne vidi, kateri nas hočejo odreti. Vsaka obrt) je v njihovih rokah. Zatorej pa prodajajo, kakor hočejo: trikrat dražje, kot je blago vredno. Zemlje so bile po 10 v. sedaj stanejo že 20 v. itd.

Drugače se imam po stari navađi, samo da sem še vedno čvrst in zdrav. Hvala bodi Bogu! Več dni že ne slišim več gromenja topov. Z pismom prihajam h koncu, ponavljajoč še enkrat pristrane pozdrave in zahvalo za časopise, za katere se Ti še priporočam, kajti „Gospodar“ in „Straža“ sta se čitela tu! čukaj v vojni na straži. Vedno še grešča iz rok v roke. Iskrene pozdrave!

Nevesta na bojišču.

(Iz pisma nekega nemškega častnika.)
Nahačamo se na Poljskem. Prebivalci se nas izogibljejo, kakor plašni psi. Če želijo česa od nas, nas ponižno prosijo. Vas, kjer se nahajam, obstoji iz zapuščenih koč, silno zanemarjenih prostorov. Dež lije neprestano, kakor da bi hotelo nebo oprati vse grehe sveta. Naši konji se pogrezajo do kolen v . . .

lovnata tla. 45 ur smo neprestano prodirali, dokler se nismo konečno nastanili v neki vasi. Ko sem hotel odpreti vrata kmečke koče, mi skoči nasproti podčastnik silno veselega obraza. Ujel je ravno kar v gozdu s par ljudmi pol stotniče Rusov. Čakal je s svojimi vojaki, da so se mu najprej približali, nato pa pričel streljati. Stopili smo skozi nizka vrata v skromen s svečo razsvetljeni prostor in videl sem kot prvega, na slavnici kakor spečega ležati otroško-mladega ruskega vojaka. Na licih je bil videti lahkega nasmeh. Stopili smo bližje. Položil sem mu roko na čelo, a bilo je ledeno, on je mrtev. Naročil sem takoj moštvo, naj mu slečejo mokro obleko. V polukrogu smo stali naokoli. Kar naenkrat nastane nekak šum in moje hrabre vojake, ki se niso strašili nobene premoči, je popadla nekaka groza. Bratli so se izvršiti moj ukaz. Tu stopi eden izmed njih k meni in pravi: „Javljam pokorno, ruski vojak je žeklica!“ To se je zgodilo leta 1914. Kakor smo izvedeli, je bila nevesta nekega ruskega častnika in se je povsod borila skupaj z njim. Dan poprej je bila zadeta v prsa in se je takoj zgrudila, mrtva na tla. Dal sem tega junaškega ženskega vojaka pokopati še istega dne. Sicer morajo mrtvi sovražniki ležati toliko časa, da imamo dovolj prilike, da jih pokopljemo in zasadiamo na njihove grobove lesene križe.

Strašen dogodek na srbskem bojišču.

Warnsdorferski list „Österr. Volkszeitung“ in „Abwehr“ objavljata sledeči opis nekega s srbskega bojišča došlega ranjenca: Strašno utrujen sem došel z nekaterimi tovariši v neko srbsko vas. Poprosil sem v neki hiši za prenočišče. Drage volje so nam dali na razpolago lepo, prostorno sobo. Ko smo se v sobi naselili, zavohla neki tovarš poseben duh. Preiskali smo celo sobo in končno smo našli v neki omari dva mrtva avstrijska vojaka. O nevarnem položaju, v katerem smo se nahajali, nisimo dolgo premišljevali, marveč položili smo mrtva vojaka v posteljo. Preteklo je precej časa. Med tem se ni ničesar zgodilo. Nato se s kričemo v omaro. Zopet preteče nekaj časa; kar se priključijo v sobo tri ženske, med njimi neka približno 16 let stara deklica. N so nas opazile. Splazijo se k postelji, v katero smo položili mrtveca, misleč, da leže ranolile vojak v postelji. Zdaj smo bili o njih k vidi popolnoma prepričani, zgrabili smo podvajane ženske in jih takoj pomorili. Spali seveda to noč nismo.

Poročila, došla v sredo 18. nov. Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, dne 18. novembra.

V Karpatih je mirno, kakor bi vladalo premirje. Predpisujeta pa premirje dva mogočna gospoda: gosta megla in snežni viharji. Sicer pa se nahajajo čete na sijajni brambni črti. Sovražnik je to že tudi spoznal, kajti prostovoljno je ustavil svoje napade. Stojimo si nasproti — oko v oko. Patrulje so le 200 m oddaljene druga od druge, vendar ne streljajo.

Iz Galicije izvem le toliko, da je pri zvezah zopet oblegan in da se junaško brani. Dne 30. nov. je napravila trdnjavska posadka večji izpad proti severu in je pognala Ruse nazaj. Posadka je imela pri tem izpadu le malenkostne izgube.

Novi boji so se pričeli na bojni črti Krakov—Censtohov—Kališ—Torn. Pri Krakovem in Kutnem so za avstrijsko-nemške čete ti boji ugodno izpadli. Zaznamovat imamo uspehe. Seveda je to le začetek, vendar ugoden začetek. Najvažnejša točka te bojne črte je pač njen južni del, kjer se razteza po pokrajini, ki je za vse tri države najvažnejša, to je gor-njoselezijska kotlina. Kjer se nahajajo premočkopji. Vsaki izmed treh držav pripada del te kotline.

Ruski premočkopji so bili takoj začetkom vojske izgubljeni za rusko državo vsled odstopa ruske armade. To je imelo za posledico občutno pomanjkanje premoga na Ruskem-Poljskem, zlasti pa v Varšavi. To pomanjkanje se bo tem huje čutilo po zimi, ker donski premočkopji ne zadostujejo, da bi v tem oziru pokrili vse ruske potrebe.

V Sleziji se izkazuje 49% vsega premoga, kar se ga pridobiva v Nemčiji. Cena temu premogu znaša 250 milijonov mark na leto. Avstrijska država pokriva s slezijskim premogom dober del svoje potrebe, zlasti na Dunaju.

Južni del boje črte je torej jako važen za gospodarsko življenje vseh treh držav, da bo to imelo tudi vojnestrategične posledice za najbližnjo bodočnost. Ne moremo si niti predstavljati, kakšno reizmerno gospodarsko škodo bi povzročilo dejstvo, da bi se bojna črta potegnila preko teh pokrajin z vsemi posledicami opustošenja, katere so nam znane drugodi. Treba je torej računati s tem, da to napela Nemčija vse sile, da bi odvrnila ta pogrom nemške države in da ostane bojna črta na mejah Rusko-Poljske.

Začetek novih bojev z Rusi.

Dunaj, dne 17. novembra opoldne.

Iz avstrijskega generalnega štaba je došlo naslednje uradno poročilo:

Naše čete, ki so prodirale iz prostora pri Krakovu, so večeraj (ponedeljek, 16. novembra) zavzele prednje utrjene sovražnikove postojanke na severni strani naše državne meje.

V prostoru pri Wölbromu in Pilici (v južno-zahodnem kotu Rusko-Poljske, severozahodno od Krakova) so došli Rusi le tako daleč naprej, da so jih dosegli streli naše artilerije. Napadi sovražne infanterije so bili povsod odbiti. Eden naših infanterijskih polkov je ujel 500 Rusov ter uplenil dva oddelka strojnih pušk.

Zmaga nemških čet pri mestu Kutno zelo ugodno upliva na celoten položaj obeh zavezniških armad.

28.000 Rusov ujetih.

Iz velikega vojnega stana se poroča:

V uspešnih bojih, ki so se vršili zadnje dni pri Wloclaweku, je padla odločitev.

Nemške čete so porazile Ruse ter jih zapodile v beg. Rusi so zbežali v južnoizhodni smeri proti mestu Kutno. Kolikor je dosedaj dognano, so v teh bojih izgubili Rusi 23.000 ujetnikov in najmanj 70 strojnih pušk, številno zaplenjenih topov pa še ni znano.

Nemško-francosko bojišče

Maribor, dne 18. novembra.

Na francosko-belgijskem bojišču je bilo bojevanje v zadnjih dnevih vsled silnih viharjev in snežnih zametov, kateri so se pojavili tudi na vseh drugih evropskih bojiščih, zelo otežkočeno, deloma celo ustavljeno. Le ob francosko-belgijski meji za trdnjavi Ypern in Armentieres so se bili večji boji, v katerih sta bili obe mesti strašno poškodovani in se pričakuje vsak čas padee teh trdnjav. Tudi na ostali bojni črti so nemške čete napredovale, osobito v Argonih, kjer je padla važna francoska postojanka Vienne le Chateau, na levem nemškem krilu je pa padlo važno francosko oporišče Brule. Odločitev v velikanski borbi med nemško in francosko-angloško-belgijsko armado, ki že traja 15 tednov, pa dosedaj še ni padla.

Turčija-Rusija-Francija-Anglija.

Maribor, dne 18. novembra.

Turški sultan Mehmed Rešad je kot verski poglavar (kali) mohamedancev proglasil „sveto vojsko“ zoper Rusijo, Anglijo in Francijo. Okoli 300 milijonov mohamedancev stoji pod njegovim kalifatom (poglavstvom). Sveta vojska že več stoletij ni bila proglašena. Kadar se napove sveta vojska, imajo vsi mohamedanci dolžnost, da branijo svojo mohamedansko vero. V zadnjih balkanskih vojskah ni bila proglašena sveta vojska. Zdaj pa proglašja sultan, da je vera v nevarnosti. Njegov vojskovodja Enver-paša dobi zeleno prerokovo (Mohamedovo) zastavo, pod katerim znamenjem je dolžan vsak mohamedan braniti svojo vero do zadnje kaplje krvi. Enver-paša kliče v posebnem razglasu mohamedance: „Naprej, vedno naprej! Zmaga, slava, mučeništvo in raj je pred nami, za nami smrt in sramota!“ Seveda je treba počakati, ali bo imela „sveta vojska“ dovolj upliva na mohamedance, kajli verske vezi pri njih niso več tako močne kakor nekdat.

Z bojišča se poroča, da imajo Turki v Kavkazu proti Rusom uspehe in da njih čete korakajo v Egipt na boj proti Angležem.

Slovinci!

Ker se za spodnještajerske Slovence ni ustanovil poseben vojni oskrbovalni urad, je visokorodni cesarski namestnik za Štajersko, Manfred grof Clary-Aldringen povelj z odlokom dne 8. novembra 1914 št. 6-3395-1 g. dr. Benkoviča, dr. Korošca in dr. Verstovškega, da skrbijo za podporo vojakov, ki izpolnjujejo na bojiščih svojo plemenito domovinsko dolžnost. Podpisani so osnovali začasni „Slovenski odbor za podpiranje vojakov na bojišču“, ki se bo po potrebi razširil.

Prva naloga odbora je, da priredi vojakom na bojišču, zlasti spodnještajerskih polkov, kolikor mogoče prijeten Božič. Zato prosi odbor posameznike, župnijske, občinske urade, okrajne zastope, okrajne in krajne šolske svete, društva itd., da se mu naklanjajo v ta namen darila v denarju, v zimski spodnji obleki, v cigaretah, smodkah itd.

Posebno naj se uporabi dan 2. decembra., ko je presviti cesar pred 66 leti nastopil vlado, da se nabira za božična darila, ki se bodo poslala našim vojakom na bojišče.

Ker se morajo do 6. decembra odposlati vsa darila na bojišča, zato prosi odbor, da se ozira pri vpošiljanju na to časovno določbo. Vsaka pošiljatev, ki se bode objavila v listih, naj se naslovi:

„Slovenski odbor za podpiranje vojakov na bojišču“, Maribor, Koroška cesta št. 5.

Za odbor:

Dvorni svetnik Bedjanič, dr. Benkovič, dr. Korošec, dr. Pipuš, dr. Verstovšek.